

Karlovački projekt 'Zvijezda u školi' osvojio je nagradu Europske unije za kulturnu baštinu / nagradu Europa Nostra 2016

Europska komisija i Europa Nostra su 7. travnja 2016. g. objavile dobitnike nagrade Europske unije za kulturnu baštinu 2016 / nagrade Europa Nostra, najveće počasti u Europi u području baštine. 28 laureata iz 16 zemalja prepoznato je po svojim iznimnim dostignućima u očuvanju, istraživanju, predanom radu i obrazovanju, odgoju i podizanju svijesti. Nezavisno stručno povjerenstvo je ocjenjivalo ukupno 187 prijava koje su podnijele organizacije i pojedinci iz 36 zemalja diljem Europe i izabralo pobjednike. Građani cijelog svijeta sada mogu glasovati online za Nagradu javnosti i dati podršku nagrađenom projektu iz svoje države ili neke druge europske zemlje.

Projekti koje je povjerenstvo izabralo su izvrsni primjeri kreativnosti, inovativnosti, održivog razvoja i društvenog sudjelovanja u području baštine širom Europe. Među izvanrednim inicijativama nagrađenim u 2016. godini su: obnova šetalista izgrađenog na strmim stranama klanca koji je otvorio prostor izvanredne prirodne ljepote za sve posjetitelje te tako privlači novi val turizma u regiji (Španjolska); razvoj industrijskog načina digitalizacije što je rezultiralo digitalizacijom gotovo 9 milijuna zooloških, botaničkih i geoloških primjeraka iz cijele Europe i šire, što je iznimno značajno za sve istraživače (Nizozemska); predani rad djelatnika nacionalnog muzeja koji su marljivo i bez naknade radili tri godine kako bi muzej ostao otvoren usprkos teškoj političkoj situaciji (Bosna i Hercegovina); te projekt podizanja svijesti koji potiče građane na skrb o spomenicima od kulturne i povijesne važnosti u svojim zajednicama, da se brinu o njima i da ih vrate u uporabu (Finska). Po prvi put, nagrada je dodijeljena izvanrednom projektu s Islanda za obnovu i prenamjenu francuske bolnice u muzej u mjestu Faskrudsfjordur.

“Srdačno čestitam dobitnicima i njihovim suradnicima za izniman rad. Zahvaljujući njihovom talentu i predanosti, brojna europska kulturna i povijesna blaga su sačuvana i obnovljena na dobrobit sadašnjih i budućih generacija. Njihovi projekti podižu svijest o kulturnoj baštini kao strateškom resursu društva i gospodarstva Europe. Kulturna baština ujedinjava ljude, gradi mostove između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. U isto vrijeme, ona stvara gospodarski rast, promiče održiv razvoj i potiče društvenu suradnju i uključenost – što je danas značajnije nego ikada prije. Zato podržavamo ovu nagradu i ostale baštinske projekte kroz program Kreativna Europa i činit ćemo tako i nadalje”, izjavio je Tibor Navracsics, povjerenik Europske komisije za obrazovanje, kulturu, mlade i sport.

“Sva ova nagrađena postignuća dokazuju da je baština važna Europi i njenim građanima. Kulturna baština je pokretač održivog gospodarskog razvoja i kohezivna sila našeg multikulturalnog društva koju institucije Europske unije općenito priznaju, što je jasno pokazano nedavnim izvješćem “Kulturna baština je važna za Europu”. Drago mi je da će se ovogodišnja dodjela nagrada održati u mom rodnom gradu Madridu, posebice, jer će se održati u tako iznimnoj baštini kao što je Zarzuela kazalište”, dodao je Plácido Domingo, slavni operni pjevač i predsjednik Europa Nostra-e.

Dobitnike Nagrade Europske baštine 2016. ćemo slaviti **24. svibnja** u povijesnom kazalištu Zarzuela u **Madridu** događanjem koje suorganiziraju povjerenik Europske unije Navracsics i Maestro Plácido Domingo. **Svečanost dodjele Nagrade Europske baštine** okupiti će oko 1000 uzvanika, uključujući stručnjake za baštinu, volontere i simpatizere iz cijele Europe, kao i visoke predstavnike institucija EU, zemlje domaćina i ostalih država članica. Tijekom svečanosti, biti će objavljeno sedam Grand Prix laureata, od kojih će svaki primiti 10.000 €, a biti će objavljen i dobitnik Nagrade javnosti, odabran između ovogodišnjih nagrađenih projekata.

Dobitnici nagrada će predstaviti svoja iznimna postignuća iz područja baštine također tijekom Sajma izvrsnosti u sjedištu Arhitektonskog fakulteta u Madridu 24. svibnja, a sudjelovati će i na različitim događanjima umrežavanja za vrijeme Europskog kongresa baštine u Madridu (22-27 svibnja) kojeg organizira Europa Nostra u okviru svog projekta umrežavanja "Usmjeravanje baštine", uz potporu programa „Kreativna Europa“ Europske unije.

Dobitnici nagrada 2016. godine

Kategorija zaštite

- Pretvorba De Hoorn pivovare u kreativno središte, Leuven, BELGIJA
- Bizantska crkva Sv. Petra, Kastania, Mani, GRČKA
- Tradicionalna vodenica, Agios Germanos, Prespes, GRČKA
- Francuska bolnica, Faskrudsfjordur, ISLAND
- Dioklecijanove kupelji; bazeni na otvorenom, Rim, ITALIJA

- [Muzej Oud Amelisweerd, Bunnik, Utrecht, NIZOZEMSKA](#)
- [Utvrdna Kijkuit, Kortenhoef, Noord-Holland, NIZOZEMSKA](#)
- [Katedrala i biskupski muzej, Santarem, PORTUGAL](#)
- [Kraljev put, tjesnac El Chorr, Malaga, ŠPANJOLSKA](#)
- [6 crkvi, Lorca, Murcia, ŠPANJOLSKA](#)
- [Knockando vodenica, Aberlour, Moray, VELIKA BRITANIJA](#)
- [Gotička kula Wimpole Hall, Wimpole, Cambridgeshire, VELIKA BRITANIJA](#)

Kategorija istraživanja

- [Očuvanje podvodnih arheoloških nalazišta, europski projekt koordiniran u Kopenhagenu, DANSKA](#)
- [‘Žitnice sjećanja’, Bra, ITALIJA](#)
- [Digitalizacija zbirke centra biološke raznolikosti Naturalis, Leiden, NIZOZEMSKA](#)
- [Studija zaštite sela Gostuša u okrugu Pirot, SRBIJA](#)
- [Projekt Prapovijesna slika. Pitoti: Digitalizirana umjetnost paleolita, Cambridge, VELIKA BRITANIJA](#)

Kategorija predanog rada

- [Zaposlenici i aktivisti Nacionalnog muzeja Bosna i Hercegovina u Sarajevu, BOSNA i HERCEGOVINA](#)
- [Gospođa Giulia Maria Crespi, Milano, ITALIJA](#)
- [Prijatelji Storfjord-a, Sunnmøre, NORVEŠKA](#)

Kategorija obrazovanja, odgoja i podizanja svijesti

- [‘Veliki rat očima djeteta’, Roeselare, BELGIJA](#)
- [‘Zvijezda u školi’, Karlovac, HRVATSKA](#)
- [‘Usvojite spomenik’, Tampere, FINSKA](#)
- [Očuvanje i promicanje plesne baštine, Berlin, NJEMAČKA](#)
- [‘Mali muzej Dablina’, Dublin, IRSKA](#)
- [Edukacijski program kulturne baštine: ‘Pripravnici Ciceroni’, Milano, ITALIJA](#)
- [Održivi razvoj visoravni Mourela, Nacionalni park Peneda-Geres, PORTUGAL](#)
- [‘Škole baštine’, Bristol, UNITED KINGDOM](#)

Nagrada Europa Nostra također je predstavljena izvanrednim postignućem Europskih zemalja koje ne sudjeluju u EU programu Kreativna Europa.

Kategorija predanog rada:

[Nacionalni povijesni i kulturni muzej-Reserve "Niasvizh", Niasvizh, BJELORUSIJA](#)

‘Zvijezda u školi’, Karlovac, Hrvatska

“Pokrenut u Karlovcu, gradu koji želi obnoviti svoj potencijal, ‘Zvijezda u školi’ uključuje dojmljiv broj učenika i učitelja, čime pomaže u promicanju lokalnog identiteta i građanskog ponosa”, riječi su kojima je stručno povjerenstvo opisalo projekt čiji cilj je educirati učenike o baštini njihovog grada. Karlovac je sagrađen kao obrambena utvrda u obliku šesterokrake zvijezde. Iako se grad od tada znatno razvio, oblik zvijezde ostao je sačuvan i čini povijesnu gradsku jezgru. ‘Zvijezda u školi’ dovodi učenike osnovnih i srednjih škola i njihove učitelje u Zvijezdu kako bi učili o povijesnoj jezgri grada. Cilj projekta je pronaći inovativne načine kako uključiti kulturnu baštinu u školske predmete, bez obzira radi li se o matematici, biologiji, povijesti ili hrvatskom jeziku.

To se postiže koristeći povijesno gradsko središte kao učionicu na otvorenom gdje se odvijaju različite aktivnosti na vrlo kreativan način. Na primjer, na satu matematike učenici osnovnih škola mjere ulice, trgove i spomenike u Zvijezdi, koristeći zakonitosti geometrije. Na drugim radionicama, učenici tijekom boravka u Zvijezdi, uče o biljkama koje rastu u gradskoj jezgri, ili pak slikaju pročelja povijesnih građevina. Neke od radionica su sadržajem više usmjerene na baštinu i povijest gdje stječu znanja o karlovačkim povijesnim ličnostima, ili o razlikama između katoličke i pravoslavne vjere te koriste nova saznanja o bogatoj baštini kako bi revitalizirali svoj grad.

Sa svakom održanom radionicom postavljeni projektni cilj jačanja lokalnog identiteta i ukazivanja na gospodarski značaj Zvijezde za grad Karlovac postaje sve jasniji. Projekt je iznova naglasio zvjezdasti oblik povijesne jezgre kao osnovnu kulturnu vrijednost njihovog grada i za slijedeće generacije. *“Naglašavajući potencijal kulturne i povijesne baštine kao teme i sadržaja različitih područja učenja, ova je inicijativa doprinijela održivom očuvanju Zvijezde”,* reklo je povjerenstvo.

Ovaj projekt, kojeg podržava i Grad Karlovac, je održiv način unapređenja znanja učenika i učitelja o baštini. Praktičan rad i suvremene metode podučavanja odlično prihvaćaju obje grupe sudionika, posebno učenici kojima je ovakav pristup često prihvatljiviji nego tradicionalna nastava u učionici, naglasilo je povjerenstvo. "Ova inovativna inicijativa je imala izniman utjecaj na lokalni stav prema kulturnoj baštini te ima potencijal za široku primjenu diljem Europe", utvrdilo je povjerenstvo.

Pozadina

EU nagrada za kulturnu baštinu / Nagrada Europa Nostra

Nagradu Europske unije za kulturnu baštinu / Nagradu Europa Nostra je pokrenula Europska komisija 2002. godine, a od tada provodi Europa Nostra. Nagrada slavi i promiče najbolje postupke očuvanja baštine, istraživanja, upravljanja, volonterizma, obrazovanja i komunikacija. Na taj način, nagrada pridonosi jačem javnom priznanju kulturne baštine kao strateškoj vrijednosti gospodarstva i društva Europe. Nagradu podržava Europska unija putem programa „Kreativna Europa“.

U proteklih 14 godina, organizacije i pojedinci iz **39 zemalja** podnijeli su ukupno **2.540** prijava za nagradu. Prema broju prijava iz pojedine **zemlje**, **Španjolska** je prva na ljestvici s 480 projekata, a slijedi **Velika Britanija** s 276 prijava. **Italija** zauzima treće mjesto (239 prijava), **Njemačka** je na četvrtom (190 prijava), a **Francuska** na petom mjestu (114 prijava). Prema **kategoriji natjecanja**, najviše podnesaka je bilo u kategoriji očuvanje baštine (1.524), slijedi obrazovanje, odgoj i podizanje svijesti (378), zatim istraživanje (319), te predani rad za baštinu (297).

Od 2002. godine, nezavisni stručno povjerenstvo je odabralo **426 projekata** iz **34 zemlje**. U skladu s brojem prijava, **Španjolska** je prva na listi s 59 nagrada, **Velika Britanija** je na drugom mjestu s 58, **Italija** je treća (33 nagrade), **Njemačka** četvrta (28 nagrade), a **Grčka** peta (25 nagrade). Najviše je priznanja osvojeno u kategoriji očuvanja baštine (256), zatim u kategoriji predanog rada za baštinu (63), obrazovanje, odgoj i podizanje svijesti (55), i na kraju istraživanje (52).

Ukupno je dodijeljeno **88 Velikih nagrada** (Grand Prix) od 10.000€, koje su bile predstavljene kao izvanredna baštinska inicijativa i odabrane između nagrađenih projekata.

EU nagrada za kulturnu baštinu / Nagrada Europa Nostra dodatno je ojačala sposobnost sektora baštine u Europi, naglašavajući najbolje prakse, potičući prekogranične razmjene znanja i povezujući različite dionike umrežavanjem. Također je donijela mnoge koristi za pobjednike, kao što su veća (inter)nacionalna prepoznatljivost, praćena financiranjem i povećanjem broja posjetitelja. Osim toga, nagrada je podigla svijest opće javnosti o našoj zajedničkoj baštini ističući istovremeno istinski europski karakter. Nagrada je stoga ključni alat za promicanje europske baštine.

Europa Nostra

Europa Nostra je pan-europska federacija organizacija civilnog društva u području baštine koju ujedno podupire široka mreža javnih institucija, privatnih tvrtki i pojedinaca. Djelujući u 40 zemalja Europe, organizacija je glas civilnog društva posvećen očuvanju i promicanju europske kulturne i prirodne baštine. Osnovana je 1963. godine te je danas prepoznata kao najznačajnija mreža organizacija posvećenih očuvanju baštine u Europi. Plácido Domingo, svjetski poznati operni pjevač i dirigent je predsjednik organizacije. Cilj kampanja Europa Nostra-e je spasiti ugrožene europske spomenike, mjesta i krajolike, posebno kroz program "7 najugroženijih". Ona slavi izvrsnost kroz Nagradu EU za kulturnu baštinu / Nagradu Europa Nostra. Nagrada također doprinosi oblikovanju i provedbi europskih strategija i politika vezanih uz baštinu kroz strukturirani dijalog s europskim institucijama i koordinaciju Saveza europske baštine 3.3.

Kreativna Europa

Kreativna Europa je novi EU program za potporu kulturnom i kreativnom sektoru, omogućujući im da povećaju svoj doprinos stvaranju radnih mjesta i gospodarskom rastu. S proračunom od 1,46 milijardi € za razdoblje 2014-2020, Kreativna Europa podržava organizacije u području baštine, izvedbene umjetnosti, likovnih umjetnosti, interdisciplinarnih umjetnosti, izdavaštva, filma, televizije, glazbe i video igara, kao i desetke tisuća umjetnika, kulturnih i audiovizualnih profesionalaca. Sredstva će im omogućiti da rade diljem Europe, da dopru do nove publike i razvijaju vještine potrebne u digitalnom dobu.